

2.10.2024

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Asia: HE 109/2024 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää mahdollista lausua valtion talousarviosta vuodelle 2025. Lausunnossaan EK keskittyy talousarvion ympäristö- ja luonnonsuojelua koskeviin osiin sekä hiilineutraalisuutta sekä vihreää siirtymää edistäviin esityksiin, ja kunnioittavasti toteaa seuraavaa:

- EK pitää erittäin tärkeinä panostuksia hiilineutraalin yhteiskunnan ja vihreän siirtymän edistämiseen sekä ympäristön- ja luonnonsuojeluun
- Vihreän siirtymän vauhdittamiseksi ennakoitavalla ja sujuvalla toimintaympäristöllä on merkittävä vaikutus hiilineutraalisuustavoitetta edistävien investointien toteuttamiseen. Toimet investointiluvituksen sujuvoittamiseksi ovat tässä keskeisessä roolissa.
- EK pitää erittäin tärkeänä, että valtion aluehallinnon uudistaminen toteutuu suunnitellussa aikataulussa, vuoden 2026 alusta alkaen. Lisäksi lainsäädäntötoimet, jotka toimeenpanevat valtakunnallisen toimivallan omaavan ympäristöhallinnon nykyistä sujuvampaa toimintamallia, ovat keskeisiä.
- EK tukee hallituksen ratkaisua RePowerEU varojen kansallisesta kohdentamisesta.
- EK vahvasti kannattaa vesitietojärjestelmän uudistamiseen ja vesienhoidon seurantaan varattua 3,6 M euron määrärahaa. Tietojärjestelmän uudistaminen tukisi vesien- ja merenhoidon suunnitteluprosesseja ja tarjoaisi tärkeää ympäristötietoa myös toiminnanharjoittajille. Vesistövaikutukset korostuvat tietyissä vihreän siirtymän investointihankkeissa, mikä osaltaan luo paineita ajantasaiselle tiedolle vesien tilasta. Määrärahalle on ilmeinen tarve.

Vihreä kasvu
Minna Ojanperä

2.10.2024

Yleistä

Suomi on ottanut edelläkävijän roolin hyvin kunnianhimoisella ilmasto-neutraalisuustavoitteellaan vuodelle 2035. EK näkee yritykset ilmastonmuutoksen torjunnan ytimessä, koska omien päästöjen vähentämisen lisäksi yritykset tarjoavat päästöjä vähentäviä ratkaisuja muille, myös yli Suomen rajojen. Elinkeinoelämä on muun muassa laajalla tiekarttatyöllään vahvasti tavoittelemassa Suomen hiilineutraalisuutta vuodelle 2035. Tiukatkin ilmastotavoitteet on mahdollista saavuttaa yritysten kilpailukyky ja kansalaisten ostovoima säilyttäen Suomessa ja Euroopassa, mutta politiikkaohjauksen on oltava johdonmukaista ja ennakoitavaa.

Elinkeinoelämä painottaa, että samalla kun päästöjä vähennetään, on huolehdittava yritysten mahdollisuudesta investoida ja pärjätä kansainvälisessä kilpailussa: vähennetään päästöjä kustannustehokkaasti, markkinaehtoisesti ja teknologianeutraalisti, pitkäjänteistä ja ennustettavaa ilmastopolitiikkaa harjoittaen.

EK toteaa, että investointiluvituksen sujuvoittamistoimille on kiireellinen tarve. Vihreän siirtymän dataikkunassa Suomeen suunnattujen investointiaikomuksien arvo on EK:n keräämän tiedon mukaan noin 270 MRD euroa. Investointihankkeita on lukumäärältään yli 650 kpl. Hankkeita on tähän mennessä käynnistetty vajaan 14 MRD euron edestä. Suomella on eurooppalaisittain vahva kilpailuetu tuottaa päästötöntä sähköä. Suunnittelussa olevat vihreän siirtymän hankkeet ovat pääosin uusiutuvan sähkön tuotantoinvestointeja, mutta niiden toteutuminen edellyttää nykyistä vahvempaa näkymää myös sähkön kulutuksen liisäntymiseen eli erityisesti sähköä käyttävien teollisten investointien toteutumista.

Siirtymä vähähiiliseen yhteiskuntaan toteutuu investointipäätös kerrallaan. Kysymys on monenlaisista ja eri suuruista hankkeista eri teollisuudenaloilla: tuuli- ja aurinkovoimaa, akku- ja kaivosteollisuutta, energiavarastoja, lämpöpumppuja, vetylaitoksia, hiilidioksidin talteenottoa ja niin edelleen. Osa hankkeista on uusia ja osa olemassa olevan toiminnan muutoksia. Hanketyypin mukaan eri toiminnot edellyttävät erilaisia maankäyttöratkaisuja ja ympäristöllisiä lupia. Keskeistä on valittu sijaintipaikka ja toiminnan luonne.

Ilmastonmuutos ja luontokato ovat maailmanlaajuisia ja yhteen kietoutuneita haasteita, jotka koskettavat myös Suomea. Myös niiden ratkaisut kietoutuvat yhteen ja edellyttävät molempien ilmiöiden yhtäaikaista tarkastelua. EK pitää erittäin tärkeänä talousarvion kokonaisvaltaista tarkastelutapaa hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiseksi sekä vihreän siirtymän edistämiseksi.

Vihreä kasvu
Minna Ojanperä

2.10.2024

Kunnianhimoisen ilmastopolitiikan ohella EK tukee tavoitteita luontokadon pysäyttämiseksi globaalisti, Euroopassa ja Suomessa. Elinkeinoelämän eri toimialat ovat osoittaneet tarttuvansa luontokadon pysäyttämiseen laatimalla luontotiekarttoja, jotka vauhdittavat yritysten toimia biodiversiteetin vahvistamiseksi.

Valitettavasti luontokato etenee yhä kiihtyvällä tahdilla maailmanlaajuisesti ja myös Suomessa. EK edellyttääkin hallitukselta toimia EU:n ja kansallisten luonnon monimuotoisuustavoitteiden saavuttamiseksi. Suomi valmistelee parhaillaan kansallista luonnon monimuotoisuuden strategiaa ja toimintaohjelmaa. Ennallistamisasetuksen kansallinen toimenpano on käynnistymässä, lisäksi Suomessa ja EU:ssa on kiinnostusta luonnonarvomarkkinoiden synnyttämiseen. EK toteaa, että niin ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi kuin luontokadon pysäyttämiseksi tulee valita kustannustehokkaimmat ja vaikuttavimmat toimet.

Kunnioittavasti

Minna Ojanperä
johtava asiantuntija
Elinkeinoelämän keskusliitto